

EMELT SZINTŰ FELADATSOROK

1. Feladatsor / A – megoldások

1. a) Az egyenlet a hatványozás azonosságai alapján átrendezve:

$$(2^x)^2 - 8 \cdot 2^x + 12 = 0.$$

Ennek megoldásai:

$$(2^x)_1 = 6 \text{ és } (2^x)_2 = 2, \text{ amiből } x_1 = \log_2 6 \approx 2,585 \text{ és } x_2 = 1.$$

A lépések során ekvivalens átalakításokat végeztünk.

- b) A logaritmus definíciója és azonosságai alapján az egyenlőtlenség átalakítható a következő alakba:

$$\log_3 \frac{x}{x+3} < \log_3 9.$$

Az $f(x) = \log_3 x$ logaritmus szigorúan monoton növekvő függvény, mert $3 > 1$. Így $\frac{x}{x+3} < 9$, majd 0-ra rendezve $\frac{-8x-27}{x+3} < 0$.

A tört értéke vagy

$$-8x-27 > 0 \text{ és } x+3 < 0,$$

vagy

$$-8x-27 < 0 \text{ és } x+3 > 0$$

értékei esetén lesz kisebb 0-nál.

Előbbiből $x < \frac{-27}{8}$, utóbbira nem kapunk megoldást.

2. a) Jelölje a $h(x) = 1,5x$ függvény Hiper Mária talajtól való távolságát $x \geq 0$ másodperccel Boszi megjelenése után. Azt keressük, hogy mely x -ekre lesz $h(x) - g(x) > 2$. Behelyettesítve:

$$1,5x - (x^2 - 4x + 5) > 2,$$

$$-x^2 + 5,5x - 5 > 2,$$

$$-x^2 + 5,5x - 7 > 0.$$

A parabola lefelé nyílik, a két zérushely között találjuk a pozitív értékeket. Mivel $x_1 = 2$, $x_2 = 3,5$, így $x \in]2; 3,5[$. Ez azt jelenti, hogy 1,5 másodpercig Mari van felül: a játékosnak van lehetősége a győzelemre.

- b) A játékos reakcióideje (azaz késlekedése) azt jelenti, hogy t másodpercig nem ugrik. Így $h(x) = 1,5x - t$ -re módosul a Mari talajtól való távolságát leíró függvény ($x > t$). Az előzőek alapján:

$$h(x) - g(x) - 2 = -x^2 + 5,5x - 7 - t > 0.$$

A megoldások (tíh. $x_1 < x_2$) különbsége adja meg azt az időt, amíg Mari van felül: $x_2 - x_1 \geq 1$ kell ahhoz, hogy ez legalább 1 másodperc legyen. A megoldóképletből:

$$x_2 - x_1 = \sqrt{2,25 - 4t} \geq 1,$$

$$1,25 \geq 4t,$$

$$0,3125 \geq t.$$

Tehát a játékosnak 0,3125 másodpercnél hamarabb érdemes reagálnia, ha nyerni szeretne.

3. a) Készítsünk ábrát, amelyen a és b jelöli az utcafronti telek-
oldalak hosszúságait.

Pitagorasz tétele szerint a telek rövidebb átlója $\sqrt{a^2 + b^2}$,
hosszabb átlója ennek a kétszerese.

Ha négyszög átlói merőlegesek, akkor területe az átlók szor-
zatának fele:

$$T = \frac{\sqrt{a^2 + b^2} \cdot 2 \cdot \sqrt{a^2 + b^2}}{2} = a^2 + b^2.$$

Ezzel az állítást bizonyítottuk.

- b) Készítsünk egy új ábrát csak a négyszögről.

Meghosszabbítva a derékszögű utcafrontokat, tekintsük
a kialakuló téglalapban a következő derékszögű három-
szögeket. Az ábrán jelölt szögek az átlók merőlegessége miatt
egyenlők.

Így $\lambda = 2$ arányossági tényezővel

$$CAB_{\Delta} \sim ADE_{\Delta} \cong EFA_{\Delta}.$$

A hasonlóságból adódik, hogy

$$AD = EF = 2CA = 60 \text{ és } AF = ED = 2AB = 40.$$

Innen pedig

$$CF = AF - AC = 10, \quad BD = AD - AB = 40.$$

Ezek után a telek keresett oldalai:

$$CE = \sqrt{10^2 + 60^2} = \sqrt{3700}, \quad BE = \sqrt{40^2 + 40^2} = 40 \cdot \sqrt{2}.$$

Két tizedesjegyre kerekítve $CE = 60,83$ m és $BE = 56,57$ m.

4. a) Az $a_1, \dots, a_9$ kilenclemű mintának a diagram alapján ismerjük öt elemét, tegyük rangsorba:
2, 4, 7, 8, 10. Mivel a diagramon nincs 10-nél nagyobb érték és $R = 10$, így a rangsor első
eleme 0 (0, 2, 4, 7, 8, 10). Az elemszám miatt az alábbiak igazak:

0	–		–	–	Q_2	–	–		–	10
	a_2	Q_1	a_3	a_4	$= 2 \cdot Q_1$	a_6	a_7	Q_3	a_8	

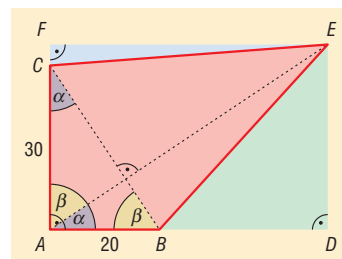
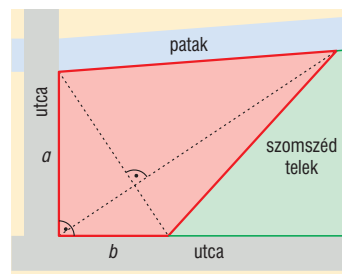
A kvartilisekre vonatkozó információk alapján $\frac{a_1 + a_2}{2} = Q_1 > 0$ egész (ha 0 lenne, akkor
minden kvartilis 0, ami ellentmond a két módusznak vagy az elemeknek). Mivel legalább egy
7 és 8 elemünk is van, ezért $\frac{a_7 + a_8}{2} = Q_3 > 7,5$, vagyis Q_3 csak 8, 9 vagy 10 lehet.

Elemezzük tovább a kvartiliseket! Ha $Q_1 = 1$ vagy 2, akkor $Q_3 < 7$, nem jó. Ha $Q_1 = 3$,
akkor $Q_2 = 6$, $Q_3 = 9$, ami megfelelő. Ha $Q_1 > 3$, akkor $Q_3 > 10$, ami ismét nem jó. Tehát
 $Q_1 = 3$, $Q_2 = 6$, $Q_3 = 9$. Így aztán a minta elején $a_2 = 2$, $a_3 = 4$, a végén pedig $a_6 = 7$, $a_7 = 8$,
 $a_8 = 10$ áll.

0	2	4	–	6	7	8	10	10
		$Q_1 = 3$	a_4	Q_2		$Q_3 = 9$		

Az a_4 -re nincs külön feltételünk, így az a két módusz miatt 4 vagy 6 is lehet.

Válaszunk tehát: sajnos nem tudja egyértelműen visszaállítani az adatelemző a mintát.

- b) A három módusz gyakoriságainak száma lehet 4, 3 vagy 2. Mindhárom esetben ismétléses permutációval van dolgunk.

Ha minden módusz 4-szer szerepel, akkor nincs más elem a mintában: a lehetőségek száma

$$\frac{12!}{4! \cdot 4! \cdot 4!} = 34\,650.$$

Ha a móduszok 3-szor szerepelnek, akkor lehetséges 3-3-3-1-1-1 vagy 3-3-3-2-1 egyforma elem. Ezek lehetőségeinek száma rendre

$$\frac{12!}{3! \cdot 3! \cdot 3! \cdot 1! \cdot 1! \cdot 1!} = 2\,217\,600 \quad \text{és} \quad \frac{12!}{3! \cdot 3! \cdot 3! \cdot 2! \cdot 1!} = 1\,108\,800.$$

Ha a móduszok 2-szer fordulnak elő, akkor csak 2-2-2-1-1-1-1-1-1 egyforma elem lehetséges:

$$\frac{12!}{2! \cdot 2! \cdot 2!} = 59\,875\,200.$$

Összesen a lehetőségek száma ezek összege: 63 236 250.

1. Feladatsor / B – megoldások

5. a) Jelölje a marcipános édességek darabszámát m ($\in \mathbb{Z}^+$). Eredetileg egy marcipános édesség kiválasztásának valószínűsége $\frac{m}{68+m}$.

Mivel ugyanannyi marcipánost tettek bele, a megváltozott feltételek mellett egy csokis édesség kivételének valószínűsége $\frac{68}{68+2m}$.

Előbbi az utóbbi 30%-a:

$$\frac{m}{68+m} = \frac{68}{68+2m} \cdot 0,3.$$

Ez átalakítva a következő egyenletet kapjuk:

$$m^2 + 23,8m - 693,6 = 0,$$

melynek megoldásai $m_1 = 17$ és $m_2 = -40,8$. A megoldások közül csak a 17 felel meg a pozitív egész feltételnek.

Ellenőrzéssel meggyőződünk az eredmény helyességéről: $\frac{17}{85} = \frac{68}{102} \cdot 0,3 = 0,2$.

- b) A ládában 100 édesség van, így egy marcipános kiválasztásának valószínűsége 0,32, egy csokis pedig 0,68. Mivel nagyon sokféleképpen kerülhet kezükbe marcipános, térjünk át a komplementer eseményre: a „nincs marcipános” azt jelenti, hogy minden kivett csokis:

$$1 - 0,68^n \geq 0,99 \Leftrightarrow 0,01 \geq 0,68^n.$$

Most mindkét oldalnak vesszük a 0,68 alapú logaritmusát: mivel ez 1-nél kisebb szám ($\log_{0,68} x$ függvény szigorúan monoton csökkenő), így az egyenlőtlenség megfordul:

$$n \geq \log_{0,68} 0,01 \approx 11,94.$$

Vagyis legalább 12-szer kell próbálkoznunk ahhoz, hogy legalább 99%-os valószínűséggel kerüljön a kezükbe marcipános édesség.

6. a) Képzeld el a megforgatott függvényt és a lehető legnagyobb felszínű hengert. Egy ilyen henger fedőköre rajta van a megforgatott parabola felszínén.

Ha az alapkör sugarát $r = x$ -nek vesszük, ahol $0 < x < 2$, akkor a henger m magassága az az érték, amit a parabola helyettesítési értékeként kapunk:

$$m = f(r) = 4 - x^2.$$

Ezekkel meg tudjuk adni a henger felszínét x függvényében:

$$A(x) = 2r^2\pi + 2r\pi m = 2x^2\pi + 2x\pi(4 - x^2).$$

Átalakítva: az

$$A(x) = -2\pi(x^3 - x^2 - 4x)$$

függvénynek keressük a maximumát, ahol $D_A =]0; 2[$.

Harmadfokú függvény lehetséges szélsőértékeit legegyszerűbben deriválással találjuk meg:

$$A'(x) = -2\pi(3x^2 - 2x - 4) \Rightarrow x_1 = \frac{2 + \sqrt{52}}{6} \approx 1,535 \text{ és } x_2 = \frac{2 - \sqrt{52}}{6} \approx -0,869 \notin D_A.$$

A második derivált segítségével eldöntjük, hogy megfelelő szélsőértéket kaptunk-e:

$$A''(x_1) = -2\pi(6x_1 - 2) \approx -45,3 < 0 \Rightarrow x_1\text{-ben a függvénynek maximuma van.}$$

Tehát Jankának a tervezett űrkapszula henger alakú kabinjának sugarát 1,535 egységnek kell választania, hogy a kabin felszíne a lehető legnagyobb legyen.

- b) Elsőnek számítsuk ki az eredeti görbe alatti területet (felhasználjuk, hogy a függvény páros):

$$T_1 = \int_{-2}^2 (4 - x^2) dx = 2 \cdot \int_0^2 (4 - x^2) dx = 2 \cdot \left[4x - \frac{x^3}{3} \right]_0^2 = 2 \cdot \left[8 - \frac{8}{3} \right] = \frac{32}{3}.$$

Másodikkra levágjuk az alját $y = 1$ magasságban, ami megfelel annak, mintha a függvényt eltolnánk 1 egységgel lefelé: $g(x) = 3 - x^2$ alakú lesz. Ennek kell az x tengely feletti területe: ehhez először megállapítjuk a zérushelyeit.

$$3 - x^2 = 0 \Leftrightarrow x^2 = 3 \Leftrightarrow x_{1,2} = \pm\sqrt{3}.$$

A lefelé való eltolás miatt g függvény is páros.

$$T_1 = 2 \cdot \int_0^{\sqrt{3}} (3 - x^2) dx = 2 \cdot \left[3x - \frac{x^3}{3} \right]_0^{\sqrt{3}} = 2 \cdot \left[3\sqrt{3} - \frac{3\sqrt{3}}{3} \right] = 4\sqrt{3}.$$

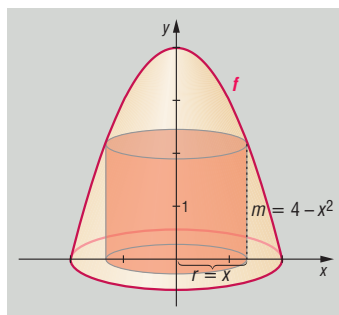
A keresett százaléértékhez osszuk T_2 -t T_1 -gyel: $\frac{T_2}{T_1} \approx 0,649$, ami kerekítve 65%.

7. a) A logaritmus két azonosságát (áttérés más alapú logaritmusra, illetve konstans szorzó bevitele a logaritmusba) és definícióját felhasználva bizonyíthatjuk az állítást.

$$\log_{x^2} 4 = \frac{\log_2 4}{\log_2 x^2} = \frac{2}{2 \cdot \log_2 x} = \frac{1}{\log_2 x}.$$

- b) Legyen $x > 0$, ekkor a hatványozás tulajdonságai miatt $2^x < 4^x < 8^x$. Mivel háromszög oldalai, így teljesül rájuk a háromszög-egyenlőtlenség:

$$2^x + 4^x > 8^x.$$

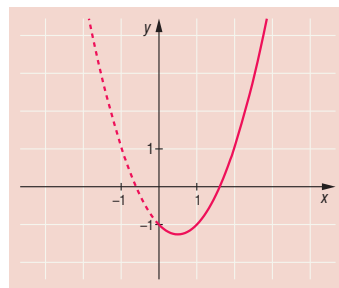

Mindkét oldalt leosztva $2^x (> 0)$ kapjuk, hogy $1 + 2^x > 4^x$.
Ez másodfokú egyenlőtlenség, 0-ra rendezve

$$0 > 4^x - 2^x - 1$$

alakú. A kifejezés 2^x -ben másodfokú: felfelé nyíló parabola, így megoldáshalmaza a zérushelyek közötti tartomány (ábra). Az egyenlőség megoldásai:

$$2_1^x = \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \quad \text{és} \quad 2_2^x = \frac{1 - \sqrt{5}}{2}.$$

Utóbbi negatív, vagyis nem eleme 2^x függvény értékkészletének. Az egyenlőtlenség megoldásai:

$$0 < 2^x < \frac{1 + \sqrt{5}}{2}, \quad \text{ezért} \quad -\infty < x < \log_2 \frac{1 + \sqrt{5}}{2}.$$

A feltételt figyelembe véve az egyenlőtlenség megoldásai:

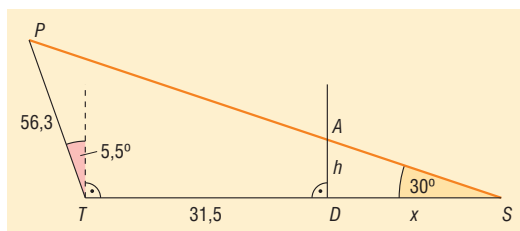
$$x \in \left] 0; \log_2 \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \right[.$$

A bal végpont három tizedesre kerekítve 0,694. Mivel lefelé kerekítettünk, ebből még biztosan szerkeszthető háromszög és ez a legnagyobb ilyen érték.

8. a) A délkelet felé dőlő tornyot délkeletről érik a napsugarak, a dóm pedig tőle északnyugatra található, tehát kezelhetjük őket egy síkmetszetben. A ferde torony PT , távolsága a dómtól TD . A kérdés az $AD = h$ távolság.

Mivel $\angle DTP = 95,5^\circ$, így

$$\angle TPS = 180^\circ - (95,5^\circ + 30^\circ) = 24,5^\circ.$$

$\triangle PTS$ -ben alkalmazzuk a szinusztételt:

$$\frac{x + 31,5}{56,3} = \frac{\sin 24,5^\circ}{\sin 30^\circ}, \quad \text{innen} \quad x \approx 15,19 \text{ méter.}$$

A derékszögű $\triangle ADS$ -ben pedig $\frac{h}{15,19} = \tan 30^\circ$, amiből $h \approx 8,77$ méter.

- b) Ismét készítsünk ábrát: ebben $TDAM$ téglalap és keressük $\angle PAM = \alpha$ szöget. $MT = 43$, így $\triangle PTM$ -ben alkalmazhatjuk a koszinusztételt:

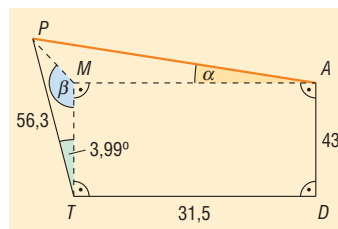
$$PM^2 = 56,3^2 + 43^2 - 2 \cdot 56,3 \cdot 43 \cdot \cos 3,99^\circ.$$

Ebből $PM \approx 13,73$ méter. $\triangle PTM$ minden oldala ismert, így akár a szinusztételt is alkalmazhatjuk (tudjuk, hogy $\angle PMT = \beta$ tompaszög):

$$\frac{\sin \beta}{\sin 3,99^\circ} = \frac{56,3}{13,73}, \quad \text{amiből} \quad \beta \approx 163,42^\circ.$$

Áttérünk $\triangle PMA$ -re. Ebben

$$\angle AMP = 360^\circ - (90^\circ + \beta) = 106,58^\circ.$$

PM és MA szakaszok hossza már ismert, így újra a koszinusztételből:

$$PA^2 = 31,5^2 + 13,73^2 - 2 \cdot 31,5 \cdot 13,73 \cdot \cos 106,58^\circ,$$

ahonnan $PA \approx 37,78$ m.

Végül újra szinuszételt alkalmazva:

$$\frac{\sin \alpha}{\sin 106,58^\circ} = \frac{13,73}{37,78}, \quad \text{amiből} \quad \alpha \approx 20,38^\circ.$$

Tehát a nap sugarai $20,38^\circ$ -os szögben érkeznek a földre, amikor a ferde torony árnyéka pont a dóm falának tetején van.

9. Az egyenletesen gyorsuló test útját a következő képlet adja meg: $s = v_0 \cdot t + \frac{a \cdot t^2}{2}$.
A hátrább lévő test esetén ha $t = 1$ s, akkor $s = 25$ m, tehát:

$$25 = v_0 + \frac{a}{2}, \quad (1)$$

ha $t = 2$ s, akkor $s = 50 \frac{1}{3}$ m, tehát

$$50 \frac{1}{3} = 2v_0 + 2a. \quad (2)$$

Az (1) és (2) egyenletekből $a = \frac{1}{3}$ és $v_0 = 25 - \frac{1}{6} = 24 \frac{5}{6}$. Tehát $s_1 = 24 \frac{5}{6} \cdot t + \frac{t^2}{6}$.

A másik test esetén ha $t = 1$ s, akkor $s = 30$ m, tehát:

$$30 = v_0 + \frac{a}{2}, \quad (3)$$

ha $t = 2$ s, akkor $s = 59 \frac{1}{2}$ m, tehát

$$59 \frac{1}{2} = 2v_0 + 2a. \quad (4)$$

A (3) és (4) egyenletekből $a = -\frac{1}{2}$ és $v_0 = 30 \frac{1}{4}$. Tehát $s_2 = 30 \frac{1}{4} \cdot t - \frac{t^2}{4}$.

Az első test akkor éri utol a másodikat, ha $s_1 = s_2 + 20$. Ebből t -re a következő egyenletet kapjuk:

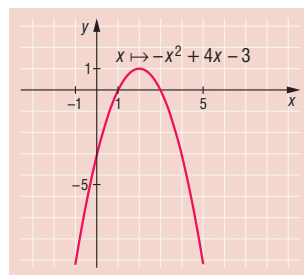
$$t^2 - 13t - 48 = 0.$$

Ennek gyökei 16 és -3 . Nyilván csak a pozitív gyök jó, tehát 16 másodperc múlva éri utol az első test a másodikat.

2. Feladatsor / A – megoldások

1. a) A logaritmus értelmezése alapján $-x^2 + 4x - 3 > 0$, valamint $x - 1 > 0$. Az utóbbi egyenlőtlenség megoldása $x > 1$, míg az első egyenlőtlenség bal oldalán álló másodfokú kifejezés két zérushelye: $x_1 = 1$ és $x_2 = 3$. Az $x \mapsto -x^2 + 4x - 3$ másodfokú függvény grafikonjáról (ld. ábra) leolvasható, hogy az első egyenlőtlenség megoldása $1 < x < 3$.

A kifejezés értelmezési tartománya az $]1; 3[$ intervallum.

b) A logaritmus azonosságai és definíciója alapján az egyenlet a következő alakokban is felírható:

$$\log_2 \frac{-x^2 + 4x - 3}{(x-1)^2} = 1, \quad \text{amiből} \quad \frac{-x^2 + 4x - 3}{(x-1)^2} = 2.$$

Az a) feladatban kiszámoltuk a számláló gyökeit. A gyöktényezőzős alak alkalmazásával kapjuk, hogy $-x^2 + 4x - 3 = -(x-1)(x-3)$, és ezért a bal oldalon álló tört egyszerűsítése után:

$$\frac{-(x-3)}{x-1} = 2, \quad \text{amiből} \quad x = \frac{5}{3}.$$

A kapott szám eleme az értelmezési tartománynak, és ellenőrzéssel meggyőződhetünk róla, hogy megoldása az egyenletnek.

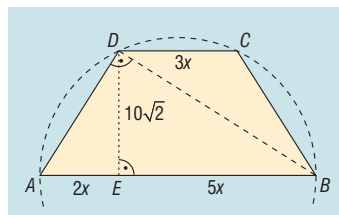
2. a) A feltételek alapján a trapéz nem téglalap. Ekkor az ábra jelöléseit használva a trapéz alapjai $AB = 7x$, $CD = 3x$, a D csúsból induló magasság talppontja E , továbbá az ABD háromszög derékszögű. Az ABD háromszögben a magasságtétel alapján adódik: $DE^2 = 2x \cdot 5x = 10x^2$, ebből következik, hogy $200 = 10x^2$, végül $x = 2\sqrt{5}$.

A trapéz alapjai:

$$AB = 14\sqrt{5} \approx 31,30 \text{ cm}, \quad CD = 6\sqrt{5} \approx 13,42 \text{ cm}.$$

A trapéz területe:

$$T = \frac{AB + CD}{2} \cdot DE = \frac{14\sqrt{5} + 6\sqrt{5}}{2} \cdot 10\sqrt{2} = 100\sqrt{10} \approx 316,23 \text{ cm}^2.$$

- b) Thalész tételének megfordítása alapján az ABD derékszögű háromszög köré írt kör középpontja éppen az AB átfogó felezőpontja. Természetesen a C csúcs szintén illeszkedik az AB átmérőjű körre, így a trapéz köré írt kör sugara az AB átfogó fele, azaz $r = 7\sqrt{5} \approx 15,65 \text{ cm}$.

A kör területe:

$$T = r^2 \pi = 245\pi \approx 769,69 \text{ cm}^2.$$

3. a) Jelöljük p -vel annak a valószínűségét, hogy egy kiválasztott tanuló mekkora valószínűséggel oldja meg egyedül a házi feladatát, azaz $p = 0,65$.

Mivel független eseményekről van szó, ezért a keresett valószínűség $p^{15} \approx 0,0016$. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy ez elkeserítően kicsi érték.

- b) Azt a 10 diákot, aki nem önállóan dolgozott, $\binom{15}{10} = 3003$ -féleképpen választhatjuk ki. A binomiális eloszlás alapján annak a valószínűsége, hogy éppen 10 diák készítette el segítségével a házi feladatát:

$$\binom{15}{10} \cdot p^5 \cdot (1-p)^{10} \approx 0,0096.$$

4. a) A holtverseny az 1., 2., 3., 4., illetve 5. hely valamelyikén lehetett. A hat versenyző közül $\binom{6}{2} = 15$ -féleképpen választhatjuk ki azt a kettőt, akik holtversenyt értek el. A maradék négy helyen a többi versenyző $4! = 24$ -féleképpen érhetett célba. Így összesen $5 \cdot 15 \cdot 24 = 1800$ különböző sorrendben érhetek célba a versenyzők.

- b) Mivel a versenyt Andor egyedül nyerte meg, ezért az 1. helyen nem alakulhatott ki holtverseny. I. eset: Fábián az 5. helyen holtversennyel ért célba. Ekkor Fábián mellé 4-féleképpen választhatunk 5. helyezettet. A 2., 3., 4. helyen a maradék 3 versenyző $3! = 6$ -féleképpen érhetett célba, ezért az 1. eset összesen $4 \cdot 6 = 24$ -féleképpen valósulhatott meg.

II. eset: Fábán egyedül ért célba az utolsó helyen. Ekkor a holtverseny a 2., a 3. vagy a 4. helyen következhetett be. Az együtt célba érkezőket $\binom{4}{2} = 6$ -féleképpen választhatjuk ki. A maradék két helyezésen kétféleképpen alakulhatott a sorrend, ezért a 2. eset összesen $3 \cdot 6 \cdot 2 = 36$ -féleképpen valósulhatott meg.

A verseny végeredménye összesen $24 + 36 = 60$ -féleképpen alakulhatott.

2. Feladatsor / B – megoldások

5. a) Anna a 4 év alatt 48 alkalommal fizet be 10 000 Ft-ot, ezért összesen 480 000 Ft-ot fizet be.
 b) Anna az 1. évben összesen 12-szer fizet be 10 000 Ft-ot. Az első összeg 12 hónapig kamatozik, a második 11 hónapig, és így tovább; a december 1-jén befizetett 10 000 Ft után a bank már csak 1 havi kamatot fizet. Így december 31-én az Anna számláján lévő összeg:

$$10\,000 \cdot 1,003^{12} + 10\,000 \cdot 1,003^{11} + \dots + 10\,000 \cdot 1,003.$$

A fenti összeg egy mértani sorozat első 12 tagjának összege. A sorozat első tagja $10\,000 \cdot 1,003$, hányadosa 1,003, így az összeg:

$$10\,000 \cdot 1,003 \cdot \frac{1,003^{12} - 1}{1,003 - 1} \approx 122\,365,93,$$

vagyis Anna számláján hozzávetőlegesen 122 366 Ft lesz.

- c) A megtakarítás összegét két részre bonthatjuk.

I. rész: Anna befizetései, valamint annak kamata. Az első hónapban befizetett összeg 48 hónapig, a második hónapban befizetett összeg 47 hónapig, és így tovább; az utolsó befizetett összeg már csak 1 hónapig kamatozik. Ennek megfelelően a befizetésekből, valamint annak kamataiból Anna számláján a következő összeg íródik jóvá:

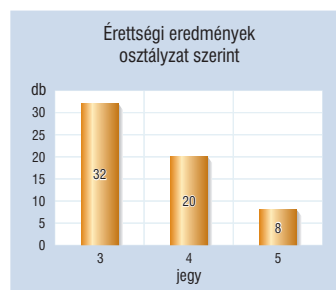
$$\begin{aligned} &10\,000 \cdot 1,003^{48} + 10\,000 \cdot 1,003^{47} + \dots + 10\,000 \cdot 1,003 = \\ &= 10\,000 \cdot 1,003 \cdot \frac{1,003^{48} - 1}{1,003 - 1} \approx 516\,996,95 \text{ Ft.} \end{aligned}$$

II. rész: az állami támogatás, valamint annak kamatai. Az első év után az állam 36 000 Ft-ot utal a számlára. Ez az összeg 36 hónapig kamatozik. A második év után kapott 36 000 Ft 24 hónapig, míg a harmadik év után járó 36 000 Ft csak 12 hónapig kamatozik. A negyedik év után járó állami támogatás jóváíródik a számlán az 5. év első napján, de kamat már nem jár utána. Ezek alapján az állami támogatás, valamint az utána járó kamat összege:

$$36\,000 \cdot 1,003^{36} + 36\,000 \cdot 1,003^{24} + 36\,000 \cdot 1,003^{12} + 36\,000 \approx 152\,100,26 \text{ Ft.}$$

Anna a takarékoskodási időszak letelte után összesen $516\,996,95 + 152\,100,26 \approx 669\,097$ Ft összeget vehet fel.

6. a) Közepest a 20 diák 60%-a (12 fő), illetve a 40 diák 50%-a (20 fő) kapott, tehát összesen 32-en. Jót, azaz 4-est a 20 diák 25%-a (5 tanuló), valamint a 40 diák 37,5%-a (15 tanuló), összesen 20-an kaptak. A maradék 8 tanuló jelesre érettségizett. Az adatok szemléltetésére oszlopdiagram a legmegfelelőbb.

b) A matematikaérettségi jegyek átlaga:

$$\frac{12 \cdot 3 + 5 \cdot 4 + 3 \cdot 5}{20} = 3,55.$$

A történelemérettségi jegyek átlaga:

$$\frac{20 \cdot 3 + 15 \cdot 4 + 5 \cdot 5}{40} \approx 3,63.$$

c) Tegyük fel, hogy legalább n diáknak kellett volna 4-est szereznie a jobb átlaghoz. Ekkor:

$$\frac{(12 - n) \cdot 3 + (5 + n) \cdot 4 + 3 \cdot 5}{20} \geq 3,75.$$

A műveletek elvégzése után $n \geq 4$ adódik, azaz legalább 4 embernek kellett volna 4-est elérnie a közepesre érettségizők közül a jobb átlaghoz.

d) Az átlag csak a következő esetekben nagyobb vagy egyenlő, mint 4,20:

I. eset: két ötös;

II. eset: egy ötös és egy négyes tanulót választunk ki.

Az I. eset bekövetkezésének valószínűsége:

$$P(\text{két 5-ös tanulót választunk}) = \frac{\binom{5}{2}}{\binom{40}{2}} = \frac{10}{780} \approx 0,0128,$$

a II. eset bekövetkezésének valószínűsége:

$$P(\text{egy 5-ös és egy 4-es tanulót választunk}) = \frac{5 \cdot 15}{\binom{40}{2}} = \frac{75}{780} \approx 0,0962.$$

A keresett valószínűség $\approx 0,1090$.

7. a) Mivel $1^3 - 3 \cdot 1^2 + 4 = 2$, valamint $3^3 - 3 \cdot 3^2 + 4 = 4$, ezért A és B egyaránt illeszkednek az f függvény grafikonjára.

b) Az AB egyenes egyenlete: $y = x + 1$.

c) Az AB egyenes az x tengelyt a $(-1; 0)$ pontban metszi. Egyszerű számolás mutatja, hogy $(-1)^3 - 3 \cdot (-1)^2 + 4 = 0$, így a $(-1; 0)$ pont illeszkedik az f függvény grafikonjára is.

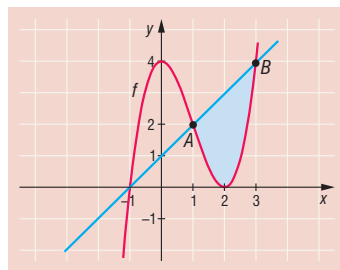
d) A zérushelyeket az $x^3 - 3x^2 + 4 = 0$ egyenlet megoldásai adják. A c) feladat eredménye alapján az AB egyenes zérushelye $x = -1$. Az egyenlet bal oldalán szorzattá alakítunk:

$$\begin{aligned} x^3 - 3x^2 + 4 &= x^3 + 1 - 3x^2 + 3 = (x + 1)(x^2 - x + 1) - 3(x^2 - 1) = \\ &= (x + 1)(x^2 - x + 1) - 3(x + 1)(x - 1) = (x + 1)(x^2 - x + 1 - 3x + 3) = \\ &= (x + 1)(x^2 - 4x + 4) = (x + 1)(x - 2)^2. \end{aligned}$$

A szorzattá bontásból leolvasható, hogy az egyenlet megoldásai: $x_1 = -1$ és $x_2 = 2$.

e) Az f függvény deriváltja $f'(x) = 3x^2 - 6x = 3x(x - 2)$. A derivált előjelének vizsgálatából látható, hogy a függvény az $[1; 2]$ -on csökken, a $[2; 3]$ -on pedig növekszik. Ebből adódik, hogy az AB szakasz és a függvény grafikonja által közrefogott síkidom területe:

$$T = \int_1^3 (x + 1) - (x^3 - 3x^2 + 4) dx = \int_1^3 -x^3 + 3x^2 + x - 3 dx.$$

A Newton–Leibniz-formula alapján:

$$T = \left[-\frac{x^4}{4} + x^3 + \frac{x^2}{2} - 3x \right]_{x=1}^{x=3} = 4.$$

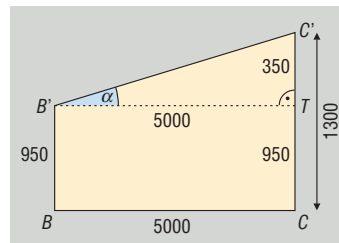
8. a) Ha a Tündér-hegy csúcsát B' , a Magas-hegyét pedig C' jelöli, akkor a $BCC'B'$ derékszögű trapéz alapjai $BB' = 950$ m, $CC' = 1300$ m, míg egyik szára $BC = 5000$ m (ld. ábra).

A $B'TC'$ derékszögű háromszögben:

$$C'T = 1300 - 950 = 350 \text{ m,}$$

így a keresett $C'B'T\hat{x} = \alpha$ szögre:

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{350}{5000}, \quad \text{amiből} \quad \alpha \approx 4,00^\circ.$$

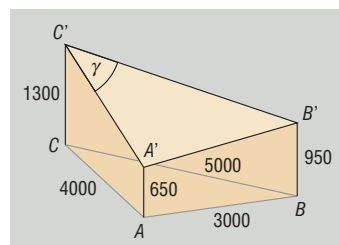
A Tündér-hegy csúcsáról a Magas-hegy csúcsa $4,00^\circ$ -os emelkedési szögben látszik.

- b) Ha a Pokol-hegy csúcsát A' jelöli, akkor az $A'C'B' = \gamma$ szög nagyságát keressük.

A γ szöget az $A'C'B'$ háromszög oldalairól például a koszinusztétel segítségével számolhatjuk ki. Az a) feladat ábráján szereplő $B'C'T$ derékszögű háromszögben Pitagorasz tételével $B'C' \approx 5012,24$ m adódik. Hasonló számolások után:

$$A'B' = \sqrt{3000^2 + (950 - 650)^2} \approx 3014,96 \text{ m,}$$

$$A'C' = \sqrt{4000^2 + (1300 - 650)^2} \approx 4052,47 \text{ m.}$$

Az $A'C'B'$ háromszögre felírva a koszinusztételt kapjuk, hogy:

$$A'B'^2 = A'C'^2 + B'C'^2 - 2 \cdot A'C' \cdot B'C' \cdot \cos \gamma, \quad \text{ahonnan} \quad \gamma \approx 36,97^\circ.$$

A Magas-hegy csúcsáról a másik két hegycsúcsot összekötő szakasz körülbelül $36,97^\circ$ -os szögben látszik.

9. A második feltétel alapján a parabola áthalad a $(0; 1)$ ponton, ezért:

$$a \cdot 0^2 + b \cdot 0 + c = 1, \quad \text{amiből} \quad c = 1.$$

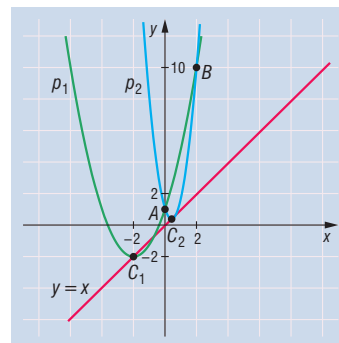
Mivel a parabola illeszkedik a $(2; 10)$ pontra is, ezért:

$$a \cdot 2^2 + b \cdot 2 + 1 = 10 \quad \Rightarrow \quad 4a + 2b = 9. \quad (1)$$

A parabola egyenletének jobb oldalát teljes négyzetté alakítva kapjuk, hogy:

$$y = a \left(x + \frac{b}{2a} \right)^2 - \frac{b^2}{4a} + 1,$$

$$y - \left(-\frac{b^2}{4a} + 1 \right) = a \left(x + \frac{b}{2a} \right)^2.$$

A fenti egyenletből leolvasható, hogy a parabola tengelypontjának koordinátái:

$$C \left(-\frac{b}{2a}; -\frac{b^2}{4a} + 1 \right).$$

Ha a tengelypont illeszkedik az $y = x$ egyenletű egyenesre, akkor koordinátái kielégítik az egyenletet, azaz:

$$\begin{aligned} -\frac{b}{2a} &= -\frac{b^2}{4a} + 1, & / \cdot 4a \\ -2b &= -b^2 + 4a. \end{aligned}$$

Felhasználva, hogy (1) alapján $4a = 9 - 2b$, adódik, hogy:

$$-2b = -b^2 + 9 - 2b, \quad \text{innen} \quad b_1 = 3 \quad \text{és} \quad b_2 = -3.$$

Ha $b_1 = 3$, akkor $a_1 = \frac{3}{4}$, míg ha $b_2 = -3$, akkor $a_2 = \frac{15}{4}$.

A feltételeknek két parabola tesz eleget, ezek egyenlete:

$$p_1: y = \frac{3}{4}x^2 + 3x + 1 \quad \text{és} \quad p_2: y = \frac{15}{4}x^2 - 3x + 1.$$

A két parabolát és a feltételek teljesülését az ábra szemlélteti.

3. Feladatsor / A – megoldások

1. Legyen x a hajó sebessége állóvízben, y pedig a folyó sebessége:

$$AB = 5 \cdot (x + y), \quad BA = \frac{17}{3} \cdot (x - y).$$

A két út egyenlőségéből: $x = 16y$.

Azaz $AB = 5 \cdot 17y = 85y$, tehát a tutaj 85 óra alatt teszi meg az AB utat.

2. A kör egyenlete $(x - 4)^2 + (y - 4)^2 = 32 - p^2$, középpontja $K(4; 4)$.

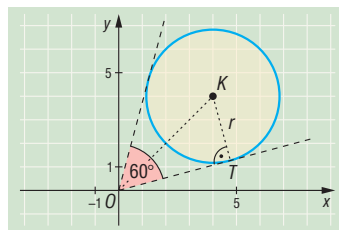
$$OK = \sqrt{32} = 4\sqrt{2}.$$

Az OTK derékszögű háromszögben:

$$\sin 30^\circ = \frac{r}{4\sqrt{2}}, \quad \text{ebből} \quad r = 2\sqrt{2}.$$

Mivel $r^2 = 32 - p^2$, adódik, hogy $p^2 = 24$.

Tehát $p_1 = 2\sqrt{6}$ és $p_2 = -2\sqrt{6}$ értékei esetén látszik 60° -os szögben az origóból a kör.

3. Számítsuk ki a játékosok nyerési esélyeit.

Attila: az ellentett esemény alapján $1 - \frac{6 \cdot 5 \cdot 4}{6^3} = \frac{16}{36} \left(= \frac{4}{9} = 0,4 \right)$.

Balázs: a kedvező számhármasok:

(1; 2; 3), (1; 2; 5), (1; 3; 4), (1; 3; 5), (1; 4; 5), (1; 5; 6), (2; 3; 5), (3; 4; 5),

a nyerés esélye: $\frac{8 \cdot 3!}{6^3} = \frac{8}{36}$.

Csanád esélye pedig a maradék $\frac{12}{36}$.

A játék akkor igazságos, ha a tétek a nyerési esélyekkel arányosak, tehát Attila tétje 20 zseton, Csanád pedig 15 zseton.

4. Oldjuk meg az első egyenletet:

$$\sin^2 x = \sin^2 x + \cos^2 x - \cos x \cdot \sin x,$$

$$0 = \cos^2 x - \cos x \cdot \sin x,$$

$$0 = \cos x \cdot (\cos x - \sin x).$$

Egy szorzat pontosan akkor 0, ha valamelyik tényezője 0, tehát $\cos x = 0$, vagy $\cos x - \sin x = 0$.

A $\cos x = 0$ megoldásai a $[0; 2\pi]$ -ban: $x_1 = \frac{\pi}{2}$ vagy $x_2 = \frac{3\pi}{2}$. A $\cos x - \sin x = 0$ -ból $\sin x = \cos x$.

Az egyenletet $\cos x$ -szel osztva (a $\cos x = 0$ nem megoldás, mivel ilyen x -ekre $\sin x$ nem lehet 0)

$\tan x = 1$ egyenlethez jutunk. Ennek megoldásai a $[0; 2\pi]$ -ban: $x_1 = \frac{\pi}{4}$ vagy $x_2 = \frac{5\pi}{4}$.

$$\text{Tehát } A = \left\{ \frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2}; \frac{5\pi}{4}; \frac{3\pi}{2} \right\}.$$

Oldjuk meg a második egyenlőtlenséget.

Mivel $-5 = \log_{\frac{1}{2}} 32$, elég a $\log_{\frac{1}{2}}(x^2 - 8x + 12) > \log_{\frac{1}{2}} 32$ egyenlőtlenséggel foglalkoznunk.

Figyelembe véve az $\frac{1}{2}$ alapú logaritmusfüggvény értelmezési tartományát és szigorú monoton csökkenését, x -re a következő feltételeket kapjuk: $0 < x^2 - 8x + 12 < 32$.

A bal oldali $0 < x^2 - 8x + 12$ egyenlőtlenség megoldásai:

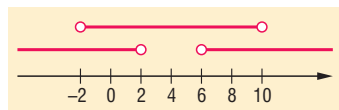
$$x \in]-\infty; 2[\cup]6; \infty[.$$

A jobb oldali $x^2 - 8x + 12 < 32$ egyenlőtlenséget rendezve kapjuk: $x^2 - 8x - 20 < 0$, ennek megoldásai: $x \in]-2; 10[$.

Az egyenlőtlenség megoldáshalmaza: $B =]-2; 2[\cup]6; 10[$.

A π közelítő értékét felhasználva:

$$A \cap B = \left\{ \frac{\pi}{4}; \frac{\pi}{2} \right\}, \quad A \cup B =]-2; 2[\cup]6; 10[\cup \left\{ \frac{5\pi}{4}; \frac{3\pi}{2} \right\}.$$

3. Feladatsor / B – megoldások

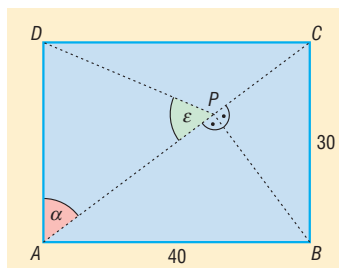
5. A keresett pont a téglalap átlóján található.

a) Az ABC derékszögű háromszög, átfogója $AC = 50$ m, átfogóhoz tartozó magassága: $PB = 24$ m. A Pitagorasz-tétellel számolható $AP = 32$ m és $PC = 18$ m.

A PD szakasz koszinusztétellel számítható az APD háromszögből, ha ismernénk a DAP -et. Ez viszont a CDA derékszögű háromszögből: $\alpha = 53,13^\circ$.

Ezt felhasználva: $PD = 27,78$ m.

b) Az ADP háromszög P -nél lévő szöge szinusztétellel számítható: $\varepsilon = 59,76^\circ$, ekkora szögben látszik az AD oldal. A CD oldal pedig $180^\circ - \varepsilon = 120,24^\circ$ szögben látszik P -ből.

6. a) Az átlag alapján $S_{11} = 154$, ebből $a_1 = 4$ és $a_{11} = 24$. A mért legnagyobb csapadékmennyiség 24 mm volt.

b) A számtani sorozat 11 eleme és a 10 darab 0 lehetséges sorrendje:

$$21 \cdot 20 \cdot 19 \cdot \dots \cdot 11 = \frac{21!}{10!} = 42325920.$$

- c) Az a_1 helyzete és a sorban mögötte található 0-k elhelyezkedése egyértelműen adja a sorozat elemeinek helyét. Az a_1 csak a hiányzó első 10 helyre kerülhet.

Ha a_1 november 1-jén van, mögötte a 10 darab 0 helyét $\binom{20}{10}$ -féleképpen választhatjuk ki.

Ha a_1 november 2-án van, a mögötte lévő 9 darab 0 helyét $\binom{19}{9}$ -féleképpen adhatjuk meg. És így tovább, összesen:

$$\binom{20}{10} + \binom{19}{9} + \binom{18}{8} + \binom{17}{7} + \binom{16}{6} + \binom{15}{5} + \binom{14}{4} + \binom{13}{3} + \binom{12}{2} + \binom{11}{1} + \binom{10}{0} = 352716.$$

7. a) A cső teljes hossza két részből tevődik össze, az ábra alapján:

$$x = \frac{50}{\sin 60^\circ} = 57,74 \text{ cm}, \quad y = 12 \cdot \tan 30^\circ = 6,93 \text{ cm},$$

tehát $x + y = 64,67$ cm hosszú csőre van szükség.

- b) A keletkező lyuk területének vetülete a fúrás irányára merőleges síkra: $T_v = 6^2 \cdot \pi \approx 113 \text{ cm}^2$. A két sík szöge 30° , tehát:

$$T_v = T \cdot \cos 30^\circ, \text{ ahonnan } T = 130,6 \text{ cm}^2.$$

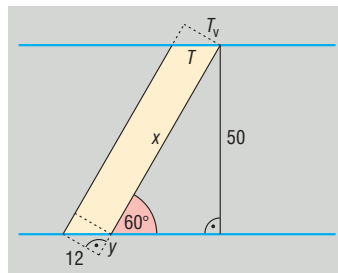
- c) Az egyenes henger térfogata:

$$V_e = 6^2 \cdot \pi \cdot 50 = 5654,9 \text{ cm}^3.$$

A ferde henger egy x magasságú egyenes hengerré darabolható át, térfogata:

$$V_f = 6^2 \cdot \pi \cdot 57,74 = 6530,2 \text{ cm}^3,$$

ami 15,5%-kal több, mint az egyenes hengeré.

8. a) Szemléltessük az igennel szavazók halmazát.

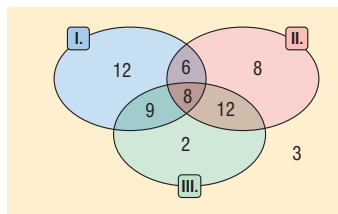
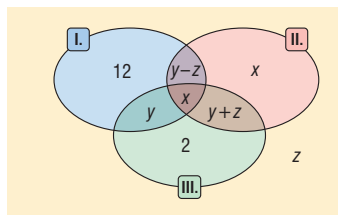
A feltételek szerint:

$$\begin{cases} 12 + 2y + x - z = 35 \\ 14 + z + y = 26 \\ x + 2y + z + 2 = 31 \end{cases}$$

Az első és harmadik egyenlet kivonásából $z = 3$, ezt a másodikba helyettesítve: $y = 9$. Mindkettőt az elsőbe helyettesítve: $x = 8$. A kapott értékeket beírva a halmazábrába, kiderül, hogy 60 fő vett részt a szavazáson.

- b) A lehetséges eredmények száma: $\binom{35}{7} = 6724520$.

- c) A keresett valószínűség: $\frac{30!}{10! \cdot 10! \cdot 10!} = 0,02696$.

9. Az autónak 100 km úton a literekben mért fogyasztását keressük $f(v) = av^2 + bv + c$ alakban v sebességének függvényeként. A megadott táblázat alapján a sebességet $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ -ban mérve:

$$f(50) = 5,5 \Rightarrow 5,5 = a \cdot 50^2 + b \cdot 50 + c \Rightarrow 5,5 = a \cdot 2500 + b \cdot 50 + c,$$

$$f(100) = 7 \Rightarrow 7 = a \cdot 100^2 + b \cdot 100 + c \Rightarrow 7 = a \cdot 10000 + b \cdot 100 + c,$$

$$f(150) = 9,5 \Rightarrow 9,5 = a \cdot 150^2 + b \cdot 150 + c \Rightarrow 9,5 = a \cdot 22500 + b \cdot 150 + c.$$

Az egyenletrendszer megoldva $a = \frac{1}{5000}$, $b = 0$, $c = 5$ adódik, vagyis $f(v) = \frac{1}{5000} \cdot v^2 + 5$.

a) Az autó fogyasztása 100 kilométeren $90 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ sebességnél:

$$f(90) = \frac{1}{5000} \cdot 90^2 + 5 = 6,62 \text{ liter.}$$

b) A 300 km-es utazás $\frac{300}{v}$ óra időt vesz igénybe v sebesség esetén, tehát a sofőrnek kifizetett költség $\frac{300}{v} \cdot 2000$ forint. A 300 km megtételéhez szükséges benzin mennyisége literben:

$$\frac{300}{100} \cdot \left(\frac{1}{5000} \cdot v^2 + 5 \right) = \frac{3}{5000} \cdot v^2 + 15.$$

Mivel a benzin literenkénti ára 320 Ft, az üzemanyag $320 \cdot \left(\frac{3}{5000} \cdot v^2 + 15 \right)$ forintba kerül. Az összköltség a sebesség függvényében:

$$k(v) = \frac{300}{v} \cdot 2000 + 320 \cdot \left(\frac{3}{5000} \cdot v^2 + 15 \right) = \frac{600000}{v} + \frac{96}{500} \cdot v^2 + 4800.$$

A $k(v)$ függvénynek ott lehet minimuma, ahol az első deriváltja 0:

$$k'(v) = -\frac{600000}{v^2} + \frac{96}{250} \cdot v \Rightarrow 0 = -\frac{600000}{v^2} + \frac{96}{250} \cdot v \Rightarrow v \approx 116.$$

Ha $v < 116$, akkor $k'(v) < 0$, ha $v > 116$, akkor $k'(v) > 0$, tehát a függvénynek $v = 116$ helyen minimuma van.

Az utazás költsége $116 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ sebesség esetén lesz minimális.

4. Feladatsor / A – megoldások

1. Az egyenletrendszer az $x \in \mathbb{R}$, $y \in \mathbb{R}$, $y > -1$ számokon van értelmezve.

A második egyenlet alapján $y + 1 = 3^x$.

Ezt felhasználva, az első egyenlet:

$$\begin{aligned} 3 \cdot (y + 1)^3 &= 3y^3 + 8y^2 + 8y + 9, \\ 3y^3 + 9y^2 + 9y + 3 &= 3y^3 + 8y^2 + 8y + 9, \\ y^2 + y - 6 &= 0, \\ (y + 3) \cdot (y - 2) &= 0. \end{aligned}$$

Az egyenlet megoldása: $y_1 = 2$ és $y_2 = -3$. Ez utóbbi nem eleme az értelmezési tartománynak.

Az $y = 2$ értéket a második egyenletbe helyettesítve $x = 1$ adódik.

Az egyenletrendszer megoldása: $x = 1$ és $y = 2$.

2. Mivel $a_n = 2a_{n+1} - a_{n+2}$, ebből $a_{n+1} = \frac{a_n + a_{n+2}}{2}$.

Az a sorozat, amelynek bármely tagja (a másodiktól kezdve) előáll a két szomszédos tag számtani közepeként, számtani sorozat.

Ha a sorozat első eleme a_1 , differenciája d , akkor:

$$a_3 + a_7 = a_1 + 2d + a_9 - 2d = a_1 + a_9 = 12.$$

A sorozat első 9 tagjának összege:

$$S_9 = 9 \cdot \frac{a_1 + a_9}{2} = 54.$$

3. A szekszárdi borászok száma legyen s , a villányiaké v , az egrieké e .

a) A feladat szövege szerint:

$$5s + 4v + 2e = 25 \quad \text{és} \quad s + v + e = 8.$$

A második egyenletből e -t kifejezve és beírva az elsőbe:

$$3s + 2v = 9, \quad \text{ebből} \quad v = \frac{9 - 3s}{2},$$

vagyis $9 - 3s$ páros és pozitív, tehát $9 - 3s > 0$, azaz $3 > s$. Tehát s lehet 1 vagy 2, de csak 1 esetén lesz a $9 - 3s$ páros. Így $s = 1 \Rightarrow v = 3$ és $e = 4$.

A borversenyen 1 szekszárdi, 3 villányi és 4 egri borász vett részt.

- b) A binomiális eloszlás alapján annak a valószínűsége, hogy 10 ember közül 7-en mondják, hogy a vörösbort jobban szeretik:

$$p = \binom{10}{7} \cdot \left(\frac{2}{3}\right)^7 \cdot \left(\frac{1}{3}\right)^3 = \binom{10}{7} \cdot \frac{2^7}{3^{10}} \approx 0,26.$$

4. A keresett egyenesnek az x tengellyel való metszéspontja legyen $(a; 0)$, az y tengellyel pedig $(0; b)$.

Ha $a = 0$ vagy $b = 0$, akkor az egyenes áthalad az origón, és egyenlete: $y = \frac{7}{2}x$.

Ha a és b közül egyik sem 0, az egyenes tengelymetszetes alakjából következően egyenlete:

$$1 = \frac{x}{a} + \frac{y}{b} \quad (a, b \neq 0).$$

Az egyenes illeszkedik az $A(2; 7)$ pontra, ezért $1 = \frac{2}{a} + \frac{7}{b}$.

Alakítsuk át az egyenletet:

$$ab = 2b + 7a, \quad \text{átalakítás után} \quad ab - 2b - 7a + 14 - 14 = 0, \quad \text{vagyis} \quad (a - 2)(b - 7) = 14.$$

Mivel a és b egész számok, 14-et kell egész számok szorzataként felírunk.

Ezeket a lehetőségeket a következő táblázat mutatja:

Nyolc egyenes tesz eleget a feltételeknek, ezek egyenletei:

$a - 2$	1	14	2	7	-1	-14	-2	-7
$b - 7$	14	1	7	2	-14	-1	-7	-2
a	3	16	4	9	1	-12	0	-5
b	21	8	14	9	-7	6	0	5

$$\begin{aligned} y = \frac{7}{2}x, \quad 1 = \frac{x}{3} + \frac{y}{21}, \quad 1 = \frac{x}{16} + \frac{y}{8}, \quad 1 = \frac{x}{4} + \frac{y}{14}, \\ 1 = \frac{x}{9} + \frac{y}{9}, \quad 1 = x - \frac{y}{7}, \quad 1 = -\frac{x}{12} + \frac{y}{6}, \quad 1 = -\frac{x}{5} + \frac{y}{5}. \end{aligned}$$

4. Feladatsor / B – megoldások

5. Mivel a nevező minden x -re pozitív értéket vesz fel, a függvény az intervallum minden pontjában értelmezve van.

Ha $2 \leq x \leq 5$, akkor:

$$f(x) = \frac{x + x + 2}{x + x - 2} = \frac{x + 1}{x - 1} = 1 + \frac{2}{x - 1}.$$

Az adott intervallumon a függvény szigorúan monoton csökkenő, ebből következik, hogy

$$f(5) = \frac{3}{2} \leq f(x) \leq 3 = f(2).$$

Ha $0 \leq x < 2$, akkor:

$$f(x) = \frac{x + x + 2}{x - x + 2} = x + 1.$$

Az adott intervallumon a függvény szigorúan monoton növekvő, ebből következik, hogy

$$f(0) = 1 \leq f(x) < 3 = f(2).$$

Ha $-2 \leq x < 0$, akkor:

$$f(x) = \frac{-x + x + 2}{-x - x + 2} = \frac{2}{-2x + 2} = -\frac{1}{x - 1}.$$

Az adott intervallumon a függvény szigorúan monoton növekvő, ebből következik, hogy

$$f(-2) = \frac{1}{3} \leq f(x) < 1 = f(0).$$

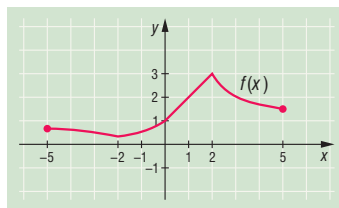
Ha $-5 \leq x < -2$, akkor:

$$f(x) = \frac{-x - x - 2}{-x - x + 2} = \frac{-2x - 2}{-2x + 2} = \frac{x + 1}{x - 1} = 1 + \frac{2}{x - 1}.$$

Az adott intervallumon a függvény szigorúan monoton csökkenő, ebből következik, hogy

$$f(-2) = \frac{1}{3} < f(x) \leq \frac{2}{3} = f(-5).$$

A függvény minimuma $\frac{1}{3}$, az $x = -2$ helyen, maximuma pedig 3, az $x = 2$ helyen.

6. A motor sebessége legyen $x \frac{\text{km}}{\text{h}}$, az autóé $y \frac{\text{km}}{\text{h}}$, a Béltelep és Andrásfalva közti távolság s km.

a) Míg az autó visszaér Andrásfalvára, $2s$ utat tesz meg, ha pedig onnan visszafordulna, akkor a motorral való találkozásig újabb $\frac{2s}{3}$ utat tenne meg, azaz összesen $2s + \frac{2s}{3} = \frac{8s}{3}$ km-t haladna.

Ez idő alatt a motor által megtett út $s + \frac{s}{3} = \frac{4s}{3}$ km, vagyis feleannyi, mint az autósé.

Mivel az út és a sebesség egyenesen arányos, az autó sebessége kétszerese a motorénak, vagyis $y = 2x$.

- b) Az első találkozásig az autó a két helység közti távolságnál 5 kilométerrel többet, a motor 5 kilométerrel kevesebbet tesz meg. Mivel az első találkozásig ugyanannyi ideig mozgottak, a $t = \frac{s}{v}$ összefüggés alapján felírható: $\frac{s - 5}{x} = \frac{s + 5}{y}$. Felhasználva, hogy $y = 2x$:

$$\frac{s - 5}{x} = \frac{s + 5}{2x} \Rightarrow 2s - 10 = s + 5 \Rightarrow s = 15.$$

Az Andrásfalva és Béltelep közti távolság 15 km.

- c) Mivel a két helység közti kétszeres $2s = 30$ km távolságot az autó 20 perccel, azaz $\frac{1}{3}$ órával rövidebb idő alatt teszi meg, mint a motor, a mozgásuk idejére a $t = \frac{s}{v}$ összefüggés alapján felírható:

$$\frac{30}{x} = \frac{30}{y} + \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{30}{x} = \frac{30}{2x} + \frac{1}{3} \Rightarrow x = 45.$$

A motor sebessége $45 \frac{\text{km}}{\text{h}}$, az autó sebessége $90 \frac{\text{km}}{\text{h}}$.

7. Alkalmazva a megfelelő trigonometrikus összefüggéseket, a feladat másodfokú egyenletre vezet:

$$\begin{aligned}\sin 2x - 2 \cdot \sin x - 2 \cdot \cos x - 2 &= 0, \\ 2 \cdot \sin x \cdot \cos x - 2 \cdot (\sin x + \cos x) - 2 &= 0, \\ \sin^2 x + 2 \cdot \sin x \cdot \cos x + \cos^2 x - 2 \cdot (\sin x + \cos x) - 3 &= 0, \\ (\sin x + \cos x)^2 - 2 \cdot (\sin x + \cos x) - 3 &= 0.\end{aligned}$$

A $(\sin x + \cos x)$ -re másodfokú egyenlet megoldásai: $\sin x + \cos x = -1$ vagy $\sin x + \cos x = 3$.

Ha $\sin x + \cos x = -1$, akkor mindkét oldalt $\frac{\sqrt{2}}{2}$ -vel beszorozva:

$$\begin{aligned}\frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \sin x + \frac{\sqrt{2}}{2} \cdot \cos x &= -\frac{\sqrt{2}}{2}, \\ \sin\left(x + \frac{\pi}{4}\right) &= -\frac{\sqrt{2}}{2} \Rightarrow x_1 = \pi + 2k\pi, \quad x_2 = \frac{3\pi}{2} + 2l\pi \quad (k, l \in \mathbb{Z}).\end{aligned}$$

$\sin x + \cos x = 3$ nem lehet, mert $\sin x + \cos x$ kifejezés értéke legfeljebb $\sqrt{2}$.

Az egyenlet megoldásai:

$$x_1 = \pi + 2k\pi, \quad x_2 = \frac{3\pi}{2} + 2l\pi \quad (k, l \in \mathbb{Z}).$$

8. Helyezzük el a céltáblát egy olyan koordináta-rendszerbe, amelyben 1 egység 10 centiméternek felel meg, és a koordináta-rendszer kezdőpontja legyen a céltábla középpontja.

A két parabolaív egyenlete: $y = x^2 + 1$, illetve $y = -x^2 - 1$.

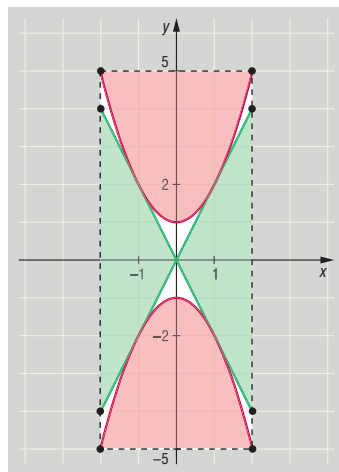
A parabolaívekhez az origóból húzott érintők egyenleteit keressük $y = mx$ alakban. Az érintés feltétele, hogy a parabola és az érintő egyenletéből alkotott egyenletrendszernek egy megoldása legyen.

Az első és második síknegyedben levő parabola esetén az

$$\begin{cases} y = x^2 + 1 \\ y = mx \end{cases}$$

egyenletrendszert kell vizsgálni. Az egyenletrendszerből y -t kiküszöbölve, az $x^2 - mx + 1 = 0$ másodfokú egyenlethez jutunk, amelynek akkor van egy megoldása, ha diszkriminánsa 0, vagyis:

$$m^2 - 4 = 0 \Rightarrow m = \pm 2.$$

A tengelyes szimmetria miatt a két parabolaív érintőinek egyenletei: $y = 2x$, illetve $y = -2x$.

- Először számítsuk ki a zöld terület nagyságát. Az első síknegyedbe eső területrészt olyan derékszögű háromszög, amelynek befogói 2 és 4, területe tehát 4 egység. Az egész céltáblán a zöld terület nagysága: $T_{\text{zöld}} = 4 \cdot 4 = 16$ területegység.
- Az első síknegyedbe eső piros területrészt megkapjuk úgy, hogy egy 2 és 5 egység oldalú téglalap területéből kivonjuk a $[0; 2]$ -on a parabolaív alatti területet:

$$2 \cdot 5 - \int_0^2 (x^2 + 1) dx = 10 - \left[\frac{x^3}{3} + x \right]_0^2 = 10 - \frac{14}{3} = \frac{16}{3}.$$

A piros terület nagysága a tengelyes szimmetria miatt: $T_{\text{piros}} = 4 \cdot \frac{16}{3} = \frac{64}{3}$ területegység.

- A fehér terület nagyságát megkapjuk úgy, hogy a céltábla teljes területéből kivonjuk a piros és zöld területek nagyságát: $T_{\text{fehér}} = 10 \cdot 4 - 16 - \frac{64}{3} = \frac{8}{3}$ területegység.

- a) A geometriai valószínűség fogalmából adódóan a céltáblára véletlenszerűen érkező lövések akkora valószínűséggel érkeznek a zöldre festett területre, amekkora része a zöld rész területe az egész céltábla területének, tehát:

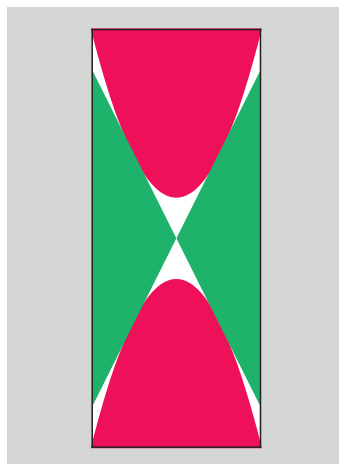
$$P(\text{zöld}) = \frac{16}{40} = \frac{2}{5}.$$

Hasonlóan:

$$P(\text{piros}) = \frac{3}{40} = \frac{8}{15}, \quad \text{illetve} \quad P(\text{fehér}) = \frac{3}{40} = \frac{1}{15}.$$

- b) Az egy lövésért kapható pont várható értéke:

$$4 \cdot \frac{2}{5} + 5 \cdot \frac{8}{15} + 6 \cdot \frac{1}{15} = \frac{70}{15} \approx 4,67.$$

9. A szoknya felszínének kiszámításához egy csonka kúp palástjának felszínét kell meghatározoznunk.

Tekintsük a csonka kúp ábrán látható tengelymetszetét, és használjuk az ábra jelöléseit. A csonka kúp fedőlapjának sugara $r = CD$, az alaplappjának sugara $R = AB$, valamint a csonka kúp alkotójának hossza $a = AC$.

Húzzunk EC -vel párhuzamost a középső gömb O_1 középpontján keresztül. Mivel egy kör érintője merőleges az érintési pontba húzott sugárra, az EKO_1C négyszög téglalap.

A KO_1O_2 derékszögű háromszög átfogója a két érintő gömb középpontjának távolsága $O_1O_2 = 7 + 4 = 11$. A háromszög KO_2 befogója pedig a gömbök sugarainak különbsége $KO_2 = 7 - 4 = 3$.

A Pitagorasz-tétel alapján a másik befogó:

$$KO_1 = EC = \sqrt{11^2 - 3^2} = \sqrt{112} = 4\sqrt{7}.$$

Az ábrán a $KO_2O_1 \hat{=} CO_1D \hat{=}$, mivel egyállású szögek, valamint $KO_2O_1 \hat{=} EAB \hat{=}$, mivel hegyesszögű merőleges szárú szögek. Jelöljük ezeket a szögeket α -val.

A KO_1O_2 derékszögű háromszögből $\cos \alpha = \frac{3}{11}$, és $\sin \alpha = \frac{4\sqrt{7}}{11}$.

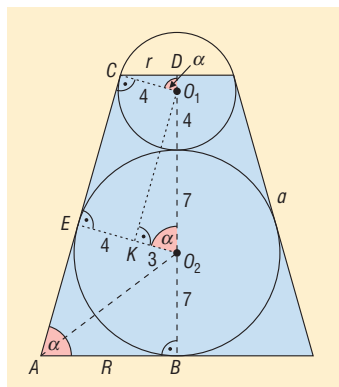
A csonka kúp fedőlapjának r sugarát az O_1DC derékszögű háromszögből számíthatjuk:

$$r = CD = 4 \cdot \sin \alpha = 4 \cdot \frac{4\sqrt{7}}{11} = \frac{16\sqrt{7}}{11}.$$

Mivel az AB , illetve az AE egyenesek érintik az O_2 középpontú kört, az AO_2 egyenes az A csúcsnál lévő α szög felezője. Az ABO_2 derékszögű háromszögből $AB = O_2B \cdot \operatorname{ctg} \frac{\alpha}{2}$.

Ismert, hogy $\left| \operatorname{ctg} \frac{\alpha}{2} \right| = \sqrt{\frac{1 + \cos \alpha}{1 - \cos \alpha}}$, és mivel $\frac{\alpha}{2}$ hegyesszög, és $\cos \alpha = \frac{3}{11}$, ezért:

$$\operatorname{ctg} \frac{\alpha}{2} = \sqrt{\frac{1 + \frac{3}{11}}{1 - \frac{3}{11}}} = \sqrt{\frac{14}{8}} = \frac{\sqrt{7}}{2}, \quad \text{amit felhasználva} \quad R = AB = O_2B \cdot \operatorname{ctg} \frac{\alpha}{2} = 7 \cdot \frac{\sqrt{7}}{2} = \frac{7\sqrt{7}}{2}.$$

Az AE és az AB érintőszakaszok egyenlősége alapján a csonka kúp alkotójának hossza:

$$a = AC = AE + EC = AB + EC = \frac{7\sqrt{7}}{2} + 4\sqrt{7} = \frac{15\sqrt{7}}{2}.$$

A csonka kúp palástjának felszíne:

$$A = (R + r) \cdot a \cdot \pi = \left(\frac{7\sqrt{7}}{2} + \frac{16\sqrt{7}}{11} \right) \cdot \frac{15\sqrt{7}}{2} \cdot \pi = \frac{11445}{44} \cdot \pi \approx 817,17 \text{ cm}^2.$$

A szoknya elkészítéséhez $817,17 \text{ cm}^2$ területű karton szükséges.

5. Feladatsor / A – megoldások

1. Az egyenlet értelmezési tartománya $x^2 - 1$ miatt: $-1 \leq x \leq 1$.

Figyeljük meg, hogy két gyökjel alatt is nevezetes szorzat áll:

$$\sqrt{(x-1)(x+1)} + \sqrt{x+1} = \sqrt{(x+1)^2}.$$

Mivel minden tagban megtaláljuk az $x+1$ tényezőt, ezért az egyenlet egyik megoldása $x_1 = -1$.

Így akár le is oszthatunk $\sqrt{x+1}$ -gyel (feltesszük, hogy $x \neq -1$):

$$\sqrt{x-1} + 1 = \sqrt{x+1}.$$

Mindkét oldal négyzetre emelése, majd az egyenlet rendezése után:

$$2\sqrt{x-1} = 1, \text{ ahonnan } x_2 = \frac{5}{4} = 1,25.$$

Ellenőrzés:

$$\sqrt{1,25^2 - 1} + \sqrt{1,25 + 1} = 0,75 + 1,5 = \sqrt{1,25^2 + 2 \cdot 1,25 + 1} = 2,25.$$

Az egyenletnek nincs más megoldása.

2. A körök elhelyezkedése miatt két közös belső érintőt keresünk.

Az ábra alapján azt sejtjük, hogy az $e: y = 2$ egyenes egyike a két keresett belső érintőnek. Behelyettesítve a körök egyenleteibe, a következő egyenleteket kapjuk:

$$(x+1)^2 = 0 \text{ és } (x-2)^2 = 0.$$

Mindkettőnek csak 1-1 megoldása van, tehát e valóban közös belső érintő, k_2 -vel vett érintési pontja $P(2; 2)$.

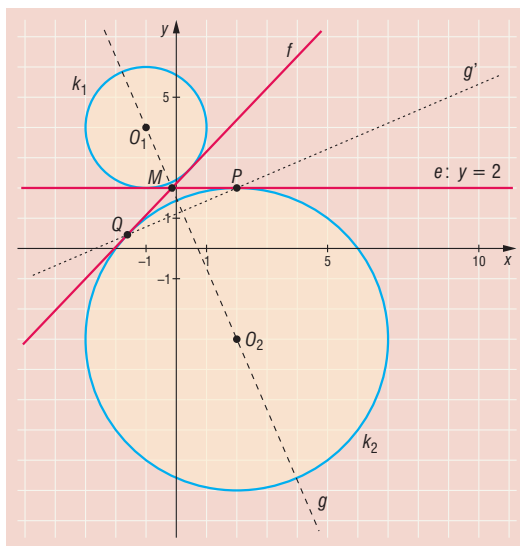
Az ábra szimmetrikus a körök középpontjain áthaladó g egyenesre. Ezért g és e olyan M pontban metszik egymást, amely rajta van f -en is.

Írjuk fel g egyenletét:

$$O_1O_2(3; -7) = \vec{n}_g \Rightarrow \vec{n}_g(7; 3),$$

$$g: 7x + 3y = 5,$$

ebből (y helyére 2 -t írva): $x = -\frac{1}{7}$. A három egyenes közös metszéspontja: $M\left(-\frac{1}{7}; 2\right)$.

Ismét használjuk ki a szimmetriát! P és Q érintési pontok is szimmetrikusak g -re, ezért ha P -ből g' merőlegest állítunk g -re, az Q -ban fogja metszeni k_2 -t. g' -t g -ből könnyen megkapjuk:

$$g': 3x - 7y = -8.$$

Meg kell oldanunk a következő egyenletrendszert:

$$\left. \begin{array}{l} g': 3x - 7y = -8 \\ k_2: (x - 2)^2 + (y + 3)^2 = 25 \end{array} \right\} \Rightarrow y_1 = 2 \text{ és } y_2 = \frac{13}{29}.$$

Az első megoldás a már ismert P pontot adja vissza, a második pedig $Q\left(-\frac{47}{29}, \frac{13}{29}\right)$ -t.

Két pontból (M és Q) már fel tudjuk írni a keresett f egyenes egyenletét:

$$f: -21x + 20y = 43.$$

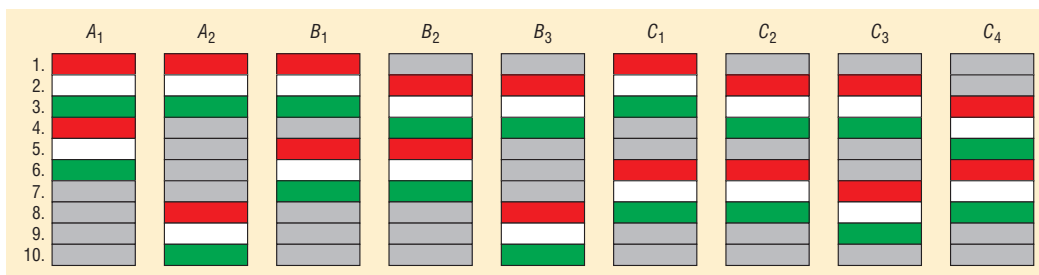
Megjegyzés: A feladatot más úton is megoldhatjuk, például MO_2 fölé írt Thalész-körrel.

3. a) $(3; 4; 3)$ típusú ismétléses permutációt kell elszámolnunk: $\frac{10!}{3! \cdot 4! \cdot 3!} = 4200$.

b) A 10 papírdarabkából három magyar zászlót rakhatunk ki, és marad egy fehér lapocska. Ezt a lapot vagy az első zászló elé, vagy az első után a második elé, vagy a második után a harmadik elé, vagy a harmadik után a negyedik elé, vagy a negyedik után húzhatjuk. Ez összesen 4 lehetőség.

c) A két zászló elhelyezésére összesen $5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 15$ lehetőségünk van.

Vázoljuk az eseteket! Lehetséges, hogy a két zászló mellett 4 egybefüggő szürke „nem-zászló” rész marad (A esetek), illetve $1 + 3$ (B), vagy 3 -nál kevesebb szürke rész (C). Minden esetben a szürke részt 1 piros, 2 fehér és 1 zöld színű lappal töltjük ki.

A esetek. Ilyen három van, mert A_1 „tükrözhető” (a szürke résszel kezdjük), A_2 viszont szimmetrikus. Bármelyiket is tekintjük, a 4 helyen 2 módon jelenhet meg újra zászló, vagyis a lehetőségek száma:

$$3 \cdot \left(\frac{4!}{1! \cdot 2! \cdot 1!} - 2 \right) = 30.$$

B esetek. Ilyen hat eset van, mert mindegyik „tükrözhető”. Most minden esetben csak egyféleképpen kerülhet zászló a szürke mezőbe, ezért a lehetőségek száma:

$$3 \cdot 2 \cdot \left(\frac{4!}{1! \cdot 2! \cdot 1!} - 1 \right) = 66.$$

C esetek. Itt C_1, C_2 „tükrözhető”, C_3 és C_4 szimmetrikus, így összesen 6 eset van. Zászló egyikben sem alakulhat ki, hiszen elapróztuk a szürke lapokat. Az esetek száma itt:

$$6 \cdot \frac{4!}{1! \cdot 2! \cdot 1!} = 72.$$

Az esetek száma összesen 168.

4. a) A függvény az $x = -1$ helyen metszi az x tengelyt, azaz:

$$f(-1) = -a + b - c + d = 0.$$

Ahol szélsőértéke van, ott az $f'(x) = 3ax^2 + 2bx + c$ deriváltja 0, vagyis

$$f'(1) = 3a + 2b + c = 0 \quad \text{és} \quad f'(3) = 27a + 6b + c = 0.$$

Más információnk nincs a függvényről. Ha négy ismeretlen és három egyenlet áll csak rendelkezésünkre, akkor csak valamelyik paraméter függvényében tudunk nyilatkozni a többről.

$$\left. \begin{array}{l} (1) \quad -a + b - c + d = 0 \\ (2) \quad 3a + 2b + c = 0 \\ (3) \quad 27a + 6b + c = 0 \end{array} \right\}.$$

Vonjuk ki a (2)-t a (3)-ból: $24a + 4b = 0$, így $b = -6a$.

Helyettesítsünk vissza (2)-be: $3a - 12a + c = 0$, így $c = 9a$.

Végül helyettesítsünk vissza (1)-be: $-a - 6a - 9a + d = 0$, így $d = 16a$.

Tehát $f(x)$ függvényünk a következő:

$$f(x) = ax^3 - 6ax^2 + 9ax + 16a = a(x^3 - 6x^2 + 9x + 16).$$

- b) $a = 1$ esetén $f(x) = x^3 - 6x^2 + 9x + 16$. Azt már tudjuk, hogy a függvény szélsőértékei az $x = 1$ és $x = 3$ helyeken vannak. Tekintsük a deriváltat:

$$f'(x) = 3x^2 - 12x + 9 = 3(x - 1)(x - 3).$$

Mivel a derivált felfelé nyíló parabola, ezért előjelviszonyai a következők:

	$x < 1$	1	$1 < x < 3$	3	$3 < x$
$f'(x)$	pozitív	0	negatív	0	pozitív
$f(x)$	monoton növekvő	MAXIMUM	monoton csökkenő	MINIMUM	monoton növekvő

Innen leolvasható, hogy a függvénynek $x = 3$ helyen van a lokális minimuma.

5. Feladatsor / B – megoldások

5. a) Sorban véve a kis háromszögekben az $x_1, x_2, \dots$ szakaszokat, kapjuk:

$$x_1 = 80 \cdot \cos \alpha,$$

$$x_2 = x_1 \cdot \cos \alpha = 80 \cdot \cos^2 \alpha,$$

$$x_3 = x_2 \cdot \cos \alpha = 80 \cdot \cos^3 \alpha,$$

$$x_4 = x_3 \cdot \cos \alpha = 80 \cdot \cos^4 \alpha \text{ stb.}$$

A töröttvonal hossza a mértani sorozatot alkotó szakaszok összege (mértani sor):

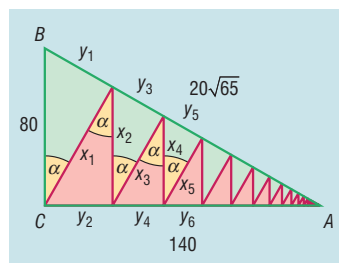
$$80 \cdot \cos \alpha (1 + \cos \alpha + \cos^2 \alpha + \dots) = 80 \cdot \cos \alpha \cdot \sum_{i=0}^{\infty} \cos^i \alpha = \frac{80 \cdot \cos \alpha}{1 - \cos \alpha}.$$

Mivel a nagy háromszögben az átfogó $20\sqrt{65}$, így

$$\cos \alpha = \frac{140}{20\sqrt{65}} = \frac{7}{\sqrt{65}}.$$

Behelyettesítve, a vonal hosszára kapjuk:

$$\frac{7 \cdot 80}{\sqrt{65} - 7} = 35(\sqrt{65} + 7) \approx 527,18 \text{ cm.}$$

- b) Tudjuk, hogy a derékszögű háromszög területe a befogók szorzatának fele. Vegyük sorban az $y_1, y_2, \dots$ szakaszok hosszait a kis háromszögekben:

$$\begin{aligned}y_1 &= 80 \cdot \sin \alpha; \\y_2 &= x_1 \cdot \sin \alpha = 80 \cdot \cos \alpha \cdot \sin \alpha; \\y_3 &= x_2 \cdot \sin \alpha = 80 \cdot \cos^2 \alpha \cdot \sin \alpha; \\y_4 &= x_3 \cdot \sin \alpha = 80 \cdot \cos^3 \alpha \cdot \sin \alpha \text{ stb.}\end{aligned}$$

A zöld háromszögek területei a páratlan sorszámú x -ek és y -ok szorzatai felének az összege (mértani sor):

$$\begin{aligned}T_{\text{zöld}} &= \frac{80^2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha}{2} \cdot (1 + \cos^4 \alpha + \cos^8 \alpha + \dots) = \\&= \frac{80^2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha}{2} \cdot \sum_{i=0}^{\infty} (\cos^4 \alpha)^i = \frac{80^2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos \alpha}{2(1 - \cos^4 \alpha)}.\end{aligned}$$

A piros háromszögek területei a páros sorszámú x -ek és y -ok szorzatai felének az összege (mértani sor):

$$\begin{aligned}T_{\text{piros}} &= \frac{80^2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos^3 \alpha}{2} \cdot (1 + \cos^4 \alpha + \cos^8 \alpha + \dots) = \\&= \frac{80^2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos^3 \alpha}{2} \cdot \sum_{i=0}^{\infty} (\cos^4 \alpha)^i = \frac{80^2 \cdot \sin \alpha \cdot \cos^3 \alpha}{2(1 - \cos^4 \alpha)}.\end{aligned}$$

A hányadosuk pedig:

$$\frac{T_{\text{zöld}}}{T_{\text{piros}}} = \frac{1}{\cos^2 \alpha} = \frac{65}{49}.$$

6. a) Az n pontú teljes gráf éleinek száma $\frac{n(n-1)}{2}$, az n pontú fának pedig $(n-1)$ éle van. Hányadosuk $\frac{n}{2}$.

- b) Mivel a teljes gráfban bármely két pont szomszédos, így az őket összekötő utak hosszának minimuma mindig 1. A teljes gráfok átmérőinek maximuma 1. Az n pontú fagrafok lehetnek teljesen különbözőek is. A legszélesebb fákat akkor kapjuk, ha a pontokat egyetlen vonalra fűzzük fel (lánc). Ekkor a legtávolabbi pontok között $(n-1)$ él fut, azaz az ilyen gráfok átmérőinek maximuma $(n-1)$.

- c) Tudjuk, hogy minden pont foka kettő, továbbá a gráf egyszerű és összefüggő. Vegyük észre, hogy az ilyen gráf „kör” alakú! A 8 pontú körben a szemkölti pontok legkisebb távolsága 4, azaz a gráf átmérője is 4.

A „kör” alak igazolásához válasszuk ki az egyik pontot és annak egyik élet. A pontot satírozzuk be, és induljunk el az élen. A következő pontba jutva satírozzuk be azt is, majd menjünk tovább a másik élen. Ismételjük ezt addig, míg satírozott pontba nem érünk. Belátjuk, hogy ekkor minden pontot érintettünk: a satírozott pontok összefüggő gráfot alkotnak és ha lenne satírozatlan pont, akkor az eredeti gráfunk nem lenne összefüggő.

- d) Ha minden pont foka 6, akkor bármely pontot is tekintve, van pontosan egy olyan, amellyel nem szomszédos. Azonban a többi hat ponttal ez is szomszédos, azaz a két említett pont távolsága 2. Ilyen feltételek mellett bármely két pont távolsága vagy 1, vagy 2. A gráfok átmérője 2.

e) A gondolatmenet nagyon hasonló a d) ponthoz, kis különbséggel. Induljunk ki pl. az A pontból, 4 szomszédos pontját jelölje S_A . B jelöljön olyan pontot, amely nem szomszédos A -val (három ilyen is van). Mivel B foka is 4, ezért maximum 2 olyan pont lehet vele szomszédos, amely nincs S_A -ban. Tehát B legalább két olyan ponttal szomszédos, amelyek A -val szomszédosak. Így most is bármely két pont távolsága vagy 1, vagy 2. Az ilyen gráfok átmérője is 2.

Megjegyzés: Ha minden pont foka 3, akkor nehezebb a helyzet. Lehetséges, hogy S_A egyik pontja sem szomszédos S_B egyik pontjával sem. Nem összefüggő gráfnak pedig nincs átmérője.

7. Jelölje a két ismeretlen értéket x és y . Az $]A - s; A + s[=]2,5941; 9,4059[$ -ből kiindulva használjuk ki, hogy az intervallum középpontja a számtani átlag. Tehát:

$$A = \frac{A - s + A + s}{2} = 6.$$

Ebből négy tizedesjegyre megadhatjuk a szórást is:

$$6 + s = 9,4059 \Rightarrow s = 3,4059.$$

Ennyi információ már elegendő egy kétismeretlenes egyenletrendszer felírásához:

$$\left. \begin{aligned} 6 &= \frac{1 + 2 + 4 + 5 + 8 + 9 + 9 + 10 + x + y}{10} \\ 3,4059 &= \sqrt{\frac{5^2 + 4^2 + 2^2 + 1^2 + (-2)^2 + (-3)^2 + (-3)^2 + (-4)^2 + (6 - x)^2 + (6 - y)^2}{10}} \end{aligned} \right\}.$$

Rendezzük mindkét sort. Mivel tudjuk, hogy x és y egészek, ezért 3,4059 négyzetét kerekítjük:

$$\left. \begin{aligned} 12 &= x + y \\ 32 &= (6 - x)^2 + (6 - y)^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow x_1 = 10, \quad x_2 = 2, \quad y_1 = 2, \quad y_2 = 10.$$

A minta hiányzó két eleme tehát a 10 és a 2.

8. Egy másodfokú függvénynek pontosan akkor van két zérushelye, ha a polinomból alkotott másodfokú egyenlet diszkriminánsa pozitív szám:

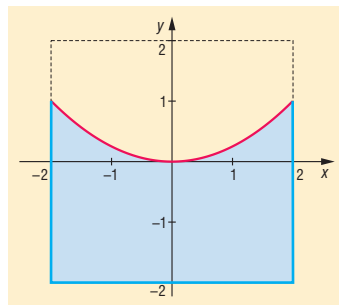
$$D = p^2 - 4q > 0, \quad \text{azaz} \quad q < \frac{p^2}{4}.$$

Tudjuk, hogy $(p; q) \in I^2$, ahol $I = [-2; 2]$. A $(p; q)$ rendezett párt és a fenti feltételt legegyszerűbben koordináta-rendszerben ábrázolhatjuk. A kék színű rész jelenti azokat a pontokat, melyekre a kérdéses $g(x)$ függvénynek két különböző zérushelye van. A valószínűség a kék színű terület és a négyzet területének aránya. A parabolagörbe és az x tengely közötti terület:

$$\int_{-2}^2 \frac{p^2}{4} dp = \left[\frac{p^3}{12} \right]_{-2}^2 = \frac{8}{12} + \frac{8}{12} = \frac{4}{3}.$$

A valószínűség:

$$\frac{T_{\text{kék}}}{T_{\text{négyzet}}} = \frac{8 + \frac{4}{3}}{16} = \frac{7}{12}.$$

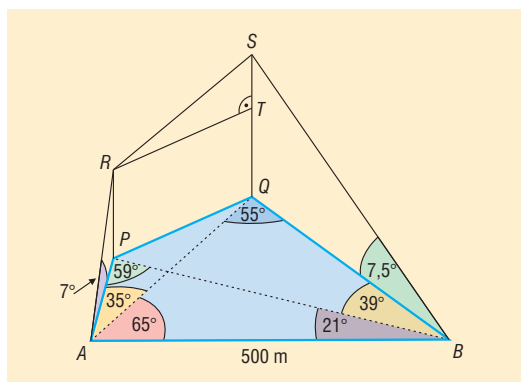

9. Feltételezhetjük, hogy a fák függőlegesen nőttek, ezért $RPQT$ négyszög téglalap, és RTS háromszög derékszögű. APB és AQB szögeket az adatokból kiszámíthatjuk. Mivel ismertek a szögek, APB_{Δ} és AQB_{Δ} oldalait kiszámíthatjuk szinusz-tétellel:

$$\frac{PA}{500} = \frac{\sin 21^\circ}{\sin 59^\circ} \Rightarrow PA \approx 209,04 \text{ m},$$

$$\frac{PB}{500} = \frac{\sin 100^\circ}{\sin 59^\circ} \Rightarrow PB \approx 574,45 \text{ m},$$

$$\frac{BQ}{500} = \frac{\sin 65^\circ}{\sin 55^\circ} \Rightarrow BQ \approx 553,2 \text{ m}.$$

Trigonometrikus összefüggések alapján:

$$\frac{PR}{PA} = \tan 7^\circ \Rightarrow PR \approx 25,67 \text{ m}, \quad \text{illetve} \quad \frac{QS}{QB} = \tan 7,5^\circ \Rightarrow QS \approx 72,83 \text{ m}.$$

Ekkor $ST = QS - PR = 47,16 \text{ m}$. A PQB_{Δ} -ben koszinusz-tétellel kiszámítható PQ :

$$PQ^2 = PB^2 + QB^2 - 2PB \cdot QB \cdot \cos 39^\circ \Rightarrow PQ \approx 376,95 \text{ m}.$$

Végül egy Pitagorasz-tétellel megadhatjuk RS értékét:

$$RS^2 = RT^2 + ST^2 = PQ^2 + (QS - PR)^2 \Rightarrow RS \approx 379,89 \text{ m}.$$

Ahhoz, hogy a kötéltre rögzített tárgy a pálya egyik végpontjából a másikba jusson, a kötélnak legalább kétszer olyan hosszúnak kell lennie, mint a pálya hossza. Azaz a kérdésre a válasz:

$$2RS \approx 759,78 \text{ m}.$$